

נועם שיח

שיחות אב"ד סאנטוב שליט"א

הזדמנות נדירה!

קרח (חקת בא"י) תש"פ

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תש"פ

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

מו"ה אהרן המניק הי"ו

מחשובי מתפללי ביהמ"ד סאנטוב

לע"נ אביו החשוב, משרידי דור הישן, אוצר בלום

הרה"ג רבי משה ב"ר אהרן זצ"ל

גלב"ע י"ד ניסן תש"פ

ולע"נ אמו האשה החשובה

מרת מרים בת ר' יוסף ע"ה

גלב"ע ג' ניסן תש"פ

ת.נ.צ.ב.ה.

הזדמנות נדירה!

דברי חיזוק והדרכה נפלאה כיצד להתמודד עם הנסיונות

שיחת חיזוק בקו מערכת וויז'ניץ לכלל הבחורים בכל אתר ואתר

נאמר בתקופת הקורונה – ר"ח סיון תש"פ

בחורים יקרים! מי היה חושב או מאמין, ומי היה מעלה על דעתו, שבחודש אייר עדיין יהיו הבחורים בביתם ולא בהיכלי הישיבות הקדושות, לא רק בחורים בודדים, אלא כלל הבחורים מכל העולם כולו! ולא מחמת שידוך או שמחה, אלא מפני שכל הישיבות סגורים על מסגר ובריח, געוואלד געשריגן!!

הלא זה נראה כאילו חלמנו איזה חלום בלהות, הנה עושים כינוס לכלל הבחורים מכל העולם כולו, מאוד יפה! – היכן יתקיים הכינוס? באיזה מדינה? באיזה עיר? באיזה אולם? לכל בחור יש אולם פרטי! כל אחד יושב בדד בביתו באולם שלו, וכך הוא משתתף בהכינוס, אני יכול להישאר בביתי בלייקווד, ולישא דברים מהאולם שלי, וכי אירע כזאת בהיסטוריה של העם היהודי?? וכי שמענו על כינוס של ציבור שהתקיים באופן כזה??

הרבה בחורים שואלים שוב ושוב "מה רוצה הקב"ה מאתנו?" – מה אני יודע?! – ברם מה כן, אם הקב"ה נתן לנו מצב כזה, אז צריכים לנצל את המצב הזה, לגדול עם זה ולעלות מעלה מעלה בתוך המצב, שטייגן העכער און העכער.

*****

נעים זמירות אומר (תהלים ל"ד, י"ב): לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם. ולכאורה יש להבין, אם רוצים לומר דבר טוב למישהו, לחזקו ולעודדו, האם נכון הוא שיאמר לו "בני – לך מכאן?! – לכו בנים" – והלא נכון היה יותר לומר "בואו בנים" – בואו לכאן – תקרבו אלי, אני רוצה לומר לכם משהו טוב – "יראת ה' אלמדכם".

אלא נראה לומר, דהנה כשיושבים בבית המדרש – בד' אמות של הלכה – וכי "חכמה" הוא להיות "ירא שמים"? הרי הוא יושב במקום שכולו תורה ותפילה, כמעט שאין לו סיבה לצאת לרחוב, יש לו מגידי שיעורים מובחרים ביותר, הוא חי באוירא דקדושה עשרים וארבעה שעות ביממה, ובודאי שבאופן זה הבחור הוא "ירא שמים", הלא אין מי שיפריע לו!

ברם "החכמה" הוא, כשצריכים לצאת מן הישיבה, וסוגרים את הגמרא. לפני חודשיים הורה הרבי "לכו בנים" – כל הבחורים יצאו מהישיבות ויחזרו לביתם! – עכשיו הוא שעת המבחן להבחור מהי מידת היראת שמים שלו! כעת מתחילים הנסיונות – כשמגיע הביתה איך הוא מתנהג שם, האם הוא מכבד את הוריו, האם הוא מכבד את אחיו ואחיותיו, האם הוא עוזר בבית, איך הוא הולך ברחוב, ואיך הוא מתפלל ומתי הוא מתפלל – כשנמצאים בין כותלי הישיבה אין לו נסיון של "כיבוד אב ואם", בערב שבת מתקשרים לבית, שואלים בשלום ההורים, מבקשים אַ פֶּאָר דולר, אומרים איזה ווארט על הסדרה, ומספרים איזה סיפור קטן, און יוצא געווען! לא כן כעת כשיושבים בבדידות בבית אחד עם האבא והאמא האחים והאחיות, וכל אחד הולך על העצבים של השני – מ'קריכט איינער דעם צווייטן אויף די נערוון, כעת מתחיל העבודה הקשה לעמוד בנסיון כראוי...

וזהו שאמר דוד המלך: "לכו בנים" – כשיוצאים מן הביהמ"ד או הישיבה, אָז "שמעו לי" – "יראת ה' אלמדכם" – בזמן הזה הוא המבחן האמיתי להבחור אם הוא באמת ירא שמים, איך הוא מתנהג בבית, איך הוא מסתדר עם האבא והאמא האחים והאחיות, איך הולכים ברחוב, ובזה נמדד מידת היראת שמים האמיתית שלו.

*****

בחורים יקרים! זה לא סוד שהרבי שליט"א (מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א – על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק) הוא "אָ וועלט'ס רבי"! כל אחד רוצה לדעת מה יש להרבי מוויז'ניץ לומר בכל נידון ונידון ובכל ענין וענין באשר הוא, כל אחד מתחשב בדעתו הרחבה, וכולם מחשיבים ומעריכים אותו עד למאוד! זה באמת מאוד מעניין, הרבי שהוא אינו אחד מראשי ומנהיגי "אגודת ישראל", ומראשי "מועצת גדולי התורה", ועל הקירות בחוצות ירושלים עיה"ק תלויים ועומדים מודעות גדולות מטעם "העדה החרדית", שם מצטטים את דברי הרבי, ומביאים את דעתו הנחרצת בענין מסויים אחד...

כשהרבי שהה בשבת קודש בויליאמסבורג, רובם ככולם – כולל חסידי סאטמאר – נקבצו ובאו לך לעשות את ה"שבת" עם הרבי, מנין מגיעה הגדלות הזאת? איך נעשים לרבי גדול כזה?! זה מגיע מדבר אחד, זה מגיע מזה שעומדים בנסיון! דאס קומט פון רייסן שטיקער פון זיך אין אלע מצבים! – לכו בנים – יראת ה' אלמדכם, עוד עליה ועוד עליה ועוד עליה... עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד ככולם, מזה נעשים "אָ וועלט'ס רבי"!

*****

בחורים יקרים! אינני אומר שזה קל, הלא שוהים כל כך הרבה זמן סגור בבית, ביחד עם בני המשפחה, יתכן שמגיע מצב שמתחשק להבחור אריין צו פליקן דעם טאטן, צו עפענען א מויל צום מאמע, אבל הדבר הכי טוב הוא "מען בייסט די ליפן און מ'זאגט צו זיך **נְשָׂא נְשָׂא נְשָׂא**!!!" מזה יכולים לגדול, מזה יכולים להתעלות יותר ויותר – נסיון הוא מלשון "נס", והוא ענין הרמה והגבהה כנס הגבוה, וכמו שנאמר בפסוק (תהלים ס', ו'): נתת ליראיך נס להתנוסס, דהיינו שכאשר עומדים בנסיון, יכולים על ידי זה להתעלות ולעמוד על נס, יכולים על ידי זה לגדול עוד ועוד.

בחורים יקרים! נצלו נא את ההזדמנות הזאת, זהו הזדמנות של פעם בחיים – חד פעמי – לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם, לכו כולכם, וגדלו ל"גרויסע רעבע'ס"!!

*****

אנו רואים אצל אברהם אבינו שעשה הרבה דברים טובים למען כבוד יתברך שמו, הלא הוא הכיר את בוראו בהיותו בן שלש, הוא נכנס לתוך כבשן האש כשלא רצה לעבוד עבודה זרה, והוא קיים את כל מצוות התורה עד שלא ניתנה.

והנה אנו רואים במסכת אבות (פ"ה, מ"ג), שחז"ל מנו את מעלת אברהם אבינו בכך שעמד בגבורה בכל הנסיונות, "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו". הרי שלך לפניך, שרק ע"י שאברהם אבינו עמד בכל הנסיונות שעברו עליו, לכן זכה לחיבה מאת הקב"ה, שכן חז"ל לא אמרו שזכה לחיבה מפני שקיים את כל התורה כולה, או משום

שהכיר את בוראו בהיותו בן ג', או מחמת שנכנס לתוך כבשן האש,
אלא מפני שעמד בגבורה בכל הנסיונות!

*****

והנה בנסיון של עקידת יצחק אנו מוצאים, שהנסיון מתייחס
רק לאברהם אבינו ולא ליצחק, וכמו שנאמר בפסוק (בראשית כ"ב,
א') והאלקים נסה את אברהם.

ולכאורה צריכים להבין, הלא יצחק אבינו היה מוכן לפשוט את
צוארו להיות נקרב לקרבן עולה בשביל הקב"ה, וא"כ, למה מתייחס
נסיון העקידה רק לאברהם ולא ליצחק.

וכן צריכים להבין למה נחשבת נסיון העקידה לנסיון הקשה
ביותר מבין כל הנסיונות, ובפרט שהקב"ה בכבודו ובעצמו ציוה
לאברהם אבינו שיעקוד את בנו, ואמר לו קח נא את בנך את יחידך
אשר אהבת והעלהו שם לעולה (בראשית כ"ב, ב'), והרי ישנם הרבה
מבני ישראל היקרים, שאם הקב"ה בכבודו ובעצמו יאמר להם
להקריב את בנם למענו יתב"ש, אז הם יעשו כן מתוך שמחה, וכמו
שרואים שבעת גזירות השמד היו הרבה יהודים שמסרו את בנם
לישחט על קידוש ה' במקום להמיר את הדת חלילה, וא"כ למה
נסיון העקידה נחשבת לנסיון הקשה ביותר מבין שאר הנסיונות.

ועוד צריכים להבין, למה איננו מוצאים בתורה שיזכירו את
נסיונו של אברהם אבינו שהיה לו באור כשדים, שבו עמד אברהם
אבינו בגבורה ונשלך אל תוך כבשן האש ולא רצה לעבוד עבודה
זרה, ולמה מזכירין אותו רק ברמז ולא בפירוש.

ובספר "דברי שמואל" איתא דבר נפלא, דהנה הנסיון של
מסירות נפש אינו נסיון כל כך גדול, שהרי באמת כל השנים היו

הרבה יהודים שמסרו את נפשם על קידוש שמו יתברך, ובודאי שכל אחד ואחד מישראל אם הקב"ה בכבודו ובעצמו היה מצווהו להיות נקרב בשבילו לקרבן או שיקריב לו את בנו לקרבן, בודאי היה עושה כן מתוך שמחה של מצוה, ובפרט אברהם אבינו, לפי גודל דרגתו, אין דבר זה נחשב לו לדבר גדול מאוד – עד שנאמר שנסיון זה הוא הנסיון הקשה ביותר, שכן דבר פשוט הוא עד למאוד שאברהם אבינו יקיים את מה שהקב"ה מבקש ממנו לעשות, ולא יבוא להרהר עליו ולפקפק בדבריו חלילה.

אלא, הנסיון בעקידת יצחק היה, שאברהם אבינו לא ישאל קושיות על הנהגתו של הקב"ה, שכן על דעתו של אברהם אבינו היתה יכולה לעלות קושיא חזקה ביותר, היתכן שהקב"ה מצווהו להעלות לעולה את יצחק בנו, והלא הוא עצמו אמר לו "כי ביצחק יקרא לך זרע" (בראשית כ"א, י"ב), שהמשך הקיום של כלל ישראל יהיה על ידו, ואיך יתכן שעכשיו יאמר לו להעלותו לעולה, והרי זו סתירה חזקה!

אבל אברהם אבינו לא שאל שאלות, ולא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה כלל וכלל, אלא כל מה שהקב"ה אמר לו קיבל מיד בפשטות ובתמימות, כי אברהם קיים את הנאמר "ואני בתומי אלך" (תהלים כ"ו, י"א), ומיד כאשר שמע שזהו רצון השי"ת, קיבל עליו לעשות כן בלא פקפוק כלל וכלל, וזה היה הנסיון של העקידה!

וממילא מובן למה נסיון העקידה נחשב לנסיון של אברהם אבינו ולא של יצחק, כי אצל יצחק לא היה שום סתירה, כי הקב"ה לא אמר קודם לכן ליצחק שום דבר – שהציווי של "והעלהו שם לעולה" יהיה סתירה לכך, ועצם הנסיון שיהיה נקרב לקרבן, זה לא נחשב לנסיון, כאמור, שכן כל אחד מישראל, ובפרט אחד שהוא בגודל מדרגתו של יצחק אבינו, בודאי שלא יפקפק בזה כלל וימסור

את נפשו למען כבוד שמו יתברך כאשר הקב"ה בכבודו ובעצמו מצווהו לעשות כן, אבל אצל אברהם אבינו היה נסיון לראות האם יהרהר חלילה אחר מידותיו של הקב"ה, ואברהם אבינו אכן עמד בנסיון זה בגבורה! ולכן מתייחסת הנסיון של העקידה דווקא לאברהם אבינו.

*****

ובזה מובן היטב למה לא נזכר בתורה הנסיון של אור כשדים, שכן הנסיון של מסירות נפש להקב"ה, ובפרט אצל אחד שהוא במדרגה גבוהה כזו כאברהם אבינו, הרי זה לא נחשב לנסיון כלל, שכן פשוט הדבר שיעמוד בנסיון כזה, ובודאי שאברהם אבינו היה מוכן לפשוט את צוארו על קידוש ה', וכמו שהרה"ק מקאברין זי"ע היה אומר, וכי חידוש הוא שאברהם אבינו לא נשרף בכבשן האש? – החידוש הוא שהכבשן האש לא נשרף מעוצם האש הגדול והנורא שבערה בלבו של אברהם אבינו מרוב אהבת ה' שיקדה בקרבו.

ולכן לא נזכר בתורה בפירוש הנסיון של אור כשדים – שהיה זה נסיון של מסירות נפש להקב"ה – אלא ברמז, כי באמת לא היה זה נסיון כל כך קשה אצל אברהם, אבל הנסיון של העקידה – שאברהם אבינו יקבל את דברי השי"ת בתמימות ובפשטות, זה כבר כן נחשב לנסיון, ובוה עמד אברהם אבינו בגבורה וקיים את הנאמר "ואני בתומי אלך", ולא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה, וזה אכן היה הנסיון הקשה ביותר מכל הנסיונות.

*****

וזהו חובת השעה שהגיעה לפתחנו, לאור הנסינות שאנו מתנסים בהם, מוטל עלינו להתחזק לעמוד איתן באמונתנו ולקבל את כל העובר עלינו בתמימות בפשטות ובשמחה ובאהבה, ולא להרהר אחר מידותיו של הקב"ה חלילה, שהרי היצר יכול להטעותינו במחשבת פיגול, שאם הקב"ה סגר את הישיבות, למה צריכים ללמוד? ואם הקב"ה סגר את בתי הכנסיות בשביל מה אני צריך להתפלל?

אבל באמת זה רוצים מאתנו בשמים, מסתכלים עלינו לראות אם נעמוד בכל העובר עלינו בגבורה, ואני בתומי אלך, ולדעת שמה שקורה כעת זהו רצון ה', ולקיים רצונו יתברך בתמימות ובפשטות, ולעשות מה שצריכים לעשות במצב הזה לשם שמים לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו.

מסופר שפעם נכנס ילד אחד מנכדי הרה"ק הרבי רבי ברוך'ל ממעז'בוז' זי"ע לבית זקנו, כשהוא בוכה בכי תמרורים. שאל אותו זקנו "בני היקר, למה אתה בוכה?", השיב הילד, שבחוץ שיחקו הילדים ב"משחק המחבואים", שאחד מתחבא במחבוא ושאר הילדים מחפשים אחריו למצוא היכן הוא התחבא, ואני – אומר הילד לזקנו – התחבאתי זמן מה, וכשראיתי שאף אחד לא בא לחפש אותי, יצאתי ממחבואי, וראיתי שכל הילדים התחילו לשחק במשחק אחר, ואף אחד לא בא אפילו לחפש אותי, ולכן אני בוכה.

כששמע הרבי ר' ברוך'ל זי"ע את דבריו המרגשים של נכדו הילד, פרץ בבכי מר באמרו בצער רב, "גם הקב"ה בוכה על זה, שכן לפעמים הקב"ה מסתיר את עצמו כמו שנאמר בפסוק (דברים ל"א, י"ח): ואנכי הסתר אסתיר פני, וכשהקב"ה רואה שאף אחד אינו מחפש אותו, אזי "במסתרים תבכה נפשי" (ירמיהו י"ג, י"ז), שכן לצורך מה הקב"ה מסתיר עצמו – אם לא שהוא רוצה שיחפשו

אותו, שיחפשו את קרבתו, "וביקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ד', כ"ט).

בחורים יקרים, עכשיו הוא הזמן לחפש את השי"ת, שכן מאוד קשה ללמוד במצב הזה, מאוד קשה להתפלל במצב כזה, מאוד קשה לעמוד בנסיון במצב הזה שכלואים סגורים ונעולים בתוך הבית, אבל הקב"ה מבקש מאתנו שנמצאנו גם במצב הקשה הזה, ובקשתם משם את ה' אלקיך, "משם" – מהמקום בו אתה נמצא – בתוך הבית שלך, בתוך הבידוד, משם תראה למצוא אותי – אומר השי"ת – כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

דוד המלך ע"ה אומר בתהלים (י"א, ה'): ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו, ובמדרש בפ' בהעלותך (במדב"ר ט"ו, י"ב) דרשו את הפסוק, "ה' צדיק יבחן" – אין הקב"ה מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ובודק אותו תחילה לראות אם יעמוד איתן בעת הנסיון, וכיון שהוא עומד בנסיונו הוא מעלה אותו לשררה, וכן אתה מוצא באברהם אבינו שהקב"ה ניסהו בעשר נסיונות ועמד בהם, ורק אח"כ בירכהו ה', וכן אנו מוצאים אצל יצחק ואצל יעקב, וכן מצינו בשבט לוי, שרק לאחר שעמדו בנסיון ולא חטאו בחטא העגל אמר הקב"ה והיו לי הלויים.

את דברי המדרש צריכים לחזור ולשנן שוב ושוב לעשותם עטרה לראשנו ונר לרגלנו. שכן לפעמים מגיע מצב שהאדם עובר מצבים קשים ויסורים גדולים חלילה, הוא עובר נסיונות קשים ומרים, עד שמרוב צערו מרים את ידיו וצועק במר לבו "אבי שבשמים, מה רוצים ממני?"

אבל האמת הוא, שהאדם שעוברים עליו נסיונות, צריך להתבונן, שכל המצב הזה – כל הנסיונות שעוברים עליו – זה מתנה מן השמים, כי הקב"ה רוצה להעלותו לגדולה, והנסיונות האלו הם

הנסיונות שהקב"ה מנסהו בהם לראות אם הוא ראוי לכך – ה' צדיק יבחן – כל הקשיים שהוא עובר זהו לטובתו, וזה יכול לגרום לו לתועלת גדולה עד למאוד, אם הוא יתחזק ויעמוד בנסיונות הללו ויקבל יסורים באהבה, אזי הקב"ה יעלהו לגדולה, הוא יכול לצמוח מהנסיונות הקשים ולהיות "א' וועלט'ס רבי!"

בחורים יקרים! עכשיו יש לכם את ההזדמנות הנדירה הזאת להגיע לדרגות גבוהות ורמות – ה' צדיק יבחן – כל המצב הזה עם הנסיונות, זהו שעת מבחן, כי בזה בוחנים אתכם אם אתם ראויים לקבל את כל הטוב ואת כל המדרגות הגבוהות, הקב"ה נותן לנו את המצב הזה מחמת סיבה מיוחדת, לתועלת ולטובתנו, אשר על כן, אנו צריכים להתחזק ולעמוד בגבורה בכל הנסיונות האלו, שעל ידי זה נוכל בע"ה לצמוח ולעלות מעלה מעלה, והקב"ה מבקש מכל אחד ואחד "אל תאבד את ההזדמנות!!"

את המשך הדרשה אפשר לשמוע במערכת "קול הלשון"
אידיש, מוסר וחסידות, 9, 5
שמעו ותחי נפשכם!

כ"ק
 אדמו"ר
 מדברי
 אמונה
 צוק"ל
 מעיין
 בגליון
 נועם
 שיה

האם מותר לסטור למי שמשוחח בשעת התפילה?

מדברי הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנזוב - לייקווד מתוך גליון "נועם שיח" פר' קורח תשע"ד

הפסק של מרו הגר"ח קנייבסקי שליט"א

הפסק של מרו הגרש"ז אורבך זצ"ל

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

בדרך אגב - שלחתי לאחרונה להגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א את השאלה הנ"ל - לא כתבתי לו את הפסק של הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל - אלא כתבתי שאני רוצה לדעת מהו דעתו - דעת תורה - במקרה שכזה שיש יהודי מבוגר שמפריע לתפילה, ועל אף ההפצרות וההוכחות

מרן הגרש"ז אורבך זצ"ל

בדברים נוראים אלו אפשר להבין בעומק את מה שהוכרתי לפני כמה שבועות מה ששמעתי מידידנו המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אלימלך בירדמן שליט"א, שפעם אחת הגיע יהודי אל הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אייערבאך זצ"ל

ושאל שאלה: בבית המדרש שהוא מתפלל, מתפלל גם יהודי מבוגר, אמנם בעת התפילה מדבר אותו יהודי מבוגר עם מתפללים אחרים, והוא מפריע מאוד לסדר התפילה - היהודי אמר לרבי שלמה זלמן - שהוא הוכיח אותו כמה פעמים שיחדל ממנהגו הרע, אמנם הלא לא שת לבו לדבריו, והוא ממשיך במנהגו הרע לשוחח בעת התפילה - ועל כן - אומר אותו יהודי - נפשי בשאלתי - האם מותר לי ליתן לאותו יהודי סטירה (שכן רק כך יתכן שהלה יעמוד על חומרת המצב).

השיב לו הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל: כן! - מותר לך ליתן לו סטירה! נורא נוראות! - הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל שהיה 'און גדול במדות', והיה נוהר בבין אדם לחבירו בכל דקדוקיה - וכאן פסק שמותר ליתן לאותו יהודי ששח בעת התפילה סטירה! אלא מאי, רבי שלמה זלמן בהבנתו הדקה והעמוקה - הבין, שאותו יהודי ששח בעת התפילה, כמוהו כמחבלו - שכן כמו שכל בר דעת מבין, שאם מחבל יכנס לבית המדרש ויאיים על כל באי הבית הכנסת, ויתחיל לעשות צרות 'לע', אז הדבר מובן מאיליו שמותר ליתן לו סטירה - אם יש סכרה שבכך יסתלק משם - אז למה שכאן יהיו פני הדברים שונים...

הוא עדיין ממשיך לדבר ולהפריע למתפללים, האם מותר ליתן לו סטירה, בתקוה שבכך יעמוד על חומר הדבר ויפסיק לדבר. והשיב לו רבי חיים - ש"כן" - אפשר ליתן לו סטירה! וכידוע, שרבי חיים - בדרך כלל - משיב על השאלות בענייני הלכה שהוא נשאל עליהם - שמסתכמים באלפי אלפים שאלות שגשגות אליו מכל קצווי תבל - בלשון קצרה, באופן שאינו נשמע דעתו להלכה למעשה - תשובתו לרוב השאלות הוא "יתכן וזכור, אבל באן, הוא השיב דעת תורה ברורה להלכה ולמעשה, שכן! - מותר ליתן סטירה! ולפי מה שהבאנו לעיל מובן הדבר בעומק, כי אותו המדבר מפריע ומעכב מלהתקבל - לא רק את תפילתו שלו, כי אם את התפילות של כל המתפללים באותו בית מדרש - שח"ו לא יעלו לשמים - ולכן מובן למה הדבר חמור כ"כ שגם אפשר לסטור לו על פניו. ואם נניס דברינו, יתכן לומר יותר, שאפילו אם הוא אינו מפריע לאחרים בפועל, כגון שהוא מדבר רק בשקט, והאנשים אינם מופרעים מלהתפלל - מכל מקום לפי מה שנתבאר שעצם השיחה בעת התפילה מעכב את התפילות מלעלות למרום, יש לומר שמכל מקום יתכן שאפשר לתת לו סטירה - אם הוא אינו מפסיק מלדבר - שהרי הוא מפריע לתפילותיו להתקבל לרחמים ורוצו...

הוא עדיין ממשיך לדבר ולהפריע למתפללים, האם מותר ליתן לו סטירה, בתקוה שבכך יעמוד על חומר הדבר ויפסיק לדבר. והשיב לו רבי חיים - ש"כן" - אפשר ליתן לו סטירה! וכידוע, שרבי חיים - בדרך כלל - משיב על השאלות בענייני הלכה שהוא נשאל עליהם - שמסתכמים באלפי אלפים שאלות שגשגות אליו מכל קצווי תבל - בלשון קצרה, באופן שאינו נשמע דעתו להלכה למעשה - תשובתו לרוב השאלות הוא "יתכן וזכור, אבל באן, הוא השיב דעת תורה ברורה להלכה ולמעשה, שכן! - מותר ליתן סטירה! ולפי מה שהבאנו לעיל מובן הדבר בעומק, כי אותו המדבר מפריע ומעכב מלהתקבל - לא רק את תפילתו שלו, כי אם את התפילות של כל המתפללים באותו בית מדרש - שח"ו לא יעלו לשמים - ולכן מובן למה הדבר חמור כ"כ שגם אפשר לסטור לו על פניו. ואם נניס דברינו, יתכן לומר יותר, שאפילו אם הוא אינו מפריע לאחרים בפועל, כגון שהוא מדבר רק בשקט, והאנשים אינם מופרעים מלהתפלל - מכל מקום לפי מה שנתבאר שעצם השיחה בעת התפילה מעכב את התפילות מלעלות למרום, יש לומר שמכל מקום יתכן שאפשר לתת לו סטירה - אם הוא אינו מפסיק מלדבר - שהרי הוא מפריע לתפילותיו להתקבל לרחמים ורוצו...

הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

הגה"צ רבי אלימלך בירדמן שליט"א

על אלה אני כופי

Reb Yehoshua Jacobowitz, Z"l

One of the venerable elder Chassidim of Rachmastrivka, who passed away on 11 Sivan 5780

This originally appeared in Hebrew in the popular Gilyon "Noam Stach" – *sichos* of Harav Shlomo Zalman Friedman, *shlita*, Rav of Khal Zichron Elazar Santos in Lakewood, New Jersey. It was written when Harav Yehoshua Jacobowitz, z"l, was still alive and vibrant, despite his age. It has been translated and adapted by Hamodia staff.

I met the elder Chassid Harav Yehoshua Jacobowitz, z"l (who was a carryover from a previous generation and still had all his faculties, physical and mental). Reb Yehoshua was an ardent Chassid of the Rachmastrivka Rebbe of America, *shlita*. He did not miss a single *tisch* that the Rebbe conducted – both those that took place on Shabbos and Yamim Tovim and those that took place during the week. He also did not miss a single *tefillah*, and he stood next to the *amud* at almost every *tefillah* to hear the *chazzan* better. Likewise, during *Krias HaTorah*, he stood on the *bimah* to be able to hear the *baal korei*. When the *tzibbur* danced, he danced with them with all his might, pushing along together with the *bachurim* and the *avreichim* to see the Rebbe, to catch a bit of *shirayim* and to hear the Rebbe's *Havdalah* on Motzoei Shabbos.

I approached him and asked him why he had chosen specifically the Rachmastrivka Rebbe to be his Rebbe and to bask in his presence, especially as at the time there were many Rebbes to choose from. He replied, "Because he looked very similar to the *tzaddikim* of the previous generation that I merited to know."

I asked him for an example of which *tzaddik* he meant. He replied that it was very hard for him to describe the image of one *tzaddik* as an example, because he had the merit to know many of the *tzaddikim* of the previous generation. But he noted that, in general, the demeanor of the Rachmastrivka Rebbe, *shlita*, is very "Tartzeitish."

He then related that he had merited to see

tzaddikim from two generations ago, such as Harav Yissachar Dov of Belz, *zy"u*, whom he saw when he was a young boy. Being a Belzer Chassid, he hoped at the time that the Rebbe would lay *tefillin* for him. But by the time he reached the age of bar mitzvah, the Rebbe had passed away, and he laid *tefillin* with the Rebbe's son [and successor], Harav Aharon of Belz, *zy"u*.

***

Reb Yehoshua related to me that when he was a *bachur*, the Ahavas Yisrael of Vizhnitz,

He also told me that he well remembers my great uncle, Harav Shalom Wieder, z"l, *Av Beis Din* of Niredhaz (Nyiregyháza), because he lived in that town at the time. Reb Yehoshua related that the town was split regarding the *rabbanus* of my uncle, Rav Shalom. Most of the community supported Rav Shalom becoming Rav of the town, while others did not want to officially appoint him to the position. The Minchas Elazar of Munkacs, *zy"u*, warmly supported appointing Rav Shalom as the Rav.

Reb Yehoshua noted that he well remembered that when the Minchas Elazar was once in the town of Niredhaz, he *davened Shacharis* there. When he reached the words "Shalom rav *lohavei Sorasecha*," the Minchas Elazar declared loudly, "Shalom Rav" – with a double emphasis, as if to say "Shalom" will be the Rav here.

***

One year, when baking matzos on Erev Pesach with the Rachmastrivka Rebbe of America, the Rebbe became very weak and did not have the strength to continue rolling out the matzos, as he usually did. Therefore, he sat down in the middle

and observed the Chassidim doing the work. Suddenly, Reb Yehoshua, who was already around 100 years old at the time (as per the children of the Rachmastrivka Rebbe), yet had all his faculties, approached the Rebbe and said, "I am older than the Rebbe and I am working to roll out the matzos."

The next day, on the Yom Tov of Pesach, the Rebbe went to the *amud* for *Hallel* despite still feeling weak. After *davening*, he told one of those close to him, "I really was very weak and had no strength to *daven Hallel* for the *amud*. But yesterday, when baking matzos, I was 'scolded' by Reb Yehoshua, and I was afraid that it would happen again."

zy"u, once visited the city of Mishkoltz. He wanted very much to travel there to spend Shabbos with the Rebbe. However, he was a Belzer Chassid, and as it was not customary in those times for a Belzer Chassid to travel to another Rebbe, he asked his father for permission to go and spend Shabbos with the Ahavas Yisrael. When his father heard his request, he said that the Belzer Rebbe, *zy"u*, had extensively praised the Ahavas Yisrael, using the loftiest terms to describe him. "If so," his father told him, "then you may certainly go."

Reb Yehoshua related that the Ahavas Yisrael tested him on a *daf* (40) in *Maseches Nedarim*. Suddenly, as he was speaking, Reb Yehoshua began to recite, "Zogt di Gemara..." I was amazed that a man of his age was able to recite almost the entire *daf* of *Gemara* by heart, without a single mistake.

גם אני רוצה לחתום...

לפני כמה שבועות הלך מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ לביתו של ראש ממשלת מדינת ישראל, כדי להיפגש עמו, ולדבר עמו אודות ענין אחד חשוב מאוד שאת תוכנו לא גילה הרבי לאף אחד.

סיפר נכד הרבי, שבשבת קודש שלאחר מפגש זה, סעד עם זקנו הרבי שליט"א את סעודת שב"ק, וסיפר לזקנו, שבחוץ לארץ יש פשקווילים וכתבי פלסטר נגד הרבי על זה שנפגש עם ראש ממשלת הכופרים, ומוחים שם במחאה נמרצת נגד הרבי. כששמע הרבי את דבריו, אמר לו "אזוי?! תביא לי את הפתק, גם אני רוצה לחתום"...

(גב. אולי כוונת הרבי, שבאמת אסור להיפגש עם אדם רשע, ברם יש מצב של "עת לעשות לה' הפרו תורתך", ואלה - שלא ידוע להם סיבת הפגישה - הם צודקים בדבריהם...)

בענין זה סיפרו לי עוד סיפור נפלא, שבעת שיצא הרבי מבית הנופש שבחצור ללכת להיפגש עם ראש הממשלה, אמר הרבי לאחד המשמשים בקודש שנשאר בבית, שאם מתקשרים ושואלים היכן הרבי, יאמר "ער איז געגאנגען פאר א שפאציר" [הוא הלך לטיול קצר].

הרבי נסע מביתו, והמשב"ק הלך לישון. בשעה מאוחרת בלילה, בערך בשעה שלש ושלושים לאחר חצות הלילה, חזר הרבי למעונו.

כשנכנסו לבית, סיפר הנה"ח ר' יעקב אדלר הי"ו - שהתלוה אל הרבי לביקור הזה - שהם חוזרים כעת מביקור בבית ראש הממשלה. המשב"ק השתומם מאד, והגיב בתמיה, שלפני שיצא הרבי מן הבית, אמר לו שהוא "הולך לשפאציר".

ר' יעקב לא האמין למה שאוזניו שומעים, ובקול מלא התרגשות אמר שיש לו דבר נפלא לספר, וכך סיפר ר' יעקב:

הנה, בעת שהגיעו בחזרה מן הביקור, ועמד הרבי להיכנס לתוך הבית, עצר הרבי לרגע, והורה לו לנסוע לאיזהו מקומן. כשהגיעו למקום הזה, יצא הרבי מן האויטוי, ואמר שהוא צריך ללכת לשפאציר, והרבי, אף שהיה בחוסר כח ממש, בכ"ז הלך לשפאציר כעת באישון לילה.

האמת הוא - אמר ר' יעקב - שהיה זה לפלא בעיני, למה זה דחוף ללכת לשפאציר בשעה מאוחרת כזאת, אמנם כעת אני מבין, שהלא הרבי הוציא מפיו שהוא "הולך לשפאציר", אז צריכים לקיים "מוצא שפתיך תשמור" (דברים כ"ג, כ"ד)...

